

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

Київський Політехнік

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

14 лютого 2013 року

№6 (3022)

КИЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА: відносини зі світом

Департамент міжнародного співробітництва (ДМС) у тісній взаємодії з іншими департаментами університету цілеспрямовано, за всіма напрямами розвиває відносини НТУУ «КПІ» із зовнішнім світом.

Закінчення на 2-й стор. ➤

Про міжнародну діяльність університету розповідає проректор з міжнародних зв'язків С.І. Сидоренко.

— Сергію Івановичу, які головні завдання стоять перед ДМС?

— Відповідно до нової "Стратегії розвитку міжнародної діяльності" ми сконцентрувалися на таких завданнях: здійснення інституціональних змін на основі міжнародного досвіду; розбудова мережі спільних міжнародних структур; посилення міжнародної освітньої і наукової проектної діяльності; збільшення надходжень за всіма формами міжнародної співпраці.

На офіційному сайті Webometrics 7 лютого оприлюднено результати чергового рейтингу Webometrics («Ranking Web of Universities») – першого у 2013 році.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» знову вийшов у лідери серед українських університетів. Понад те, він у другому поспіль свої позиції: з липня 2012 року піднявся більш як на 200 пунктів і обійняв 510 місце (712 – у 2012 р.).

Другим з українських ВНЗ за версією рейтингу Webometrics є Київський національний університет імені Тараса Шевченка, який також значно полішив свій результат і посів 704 місце (972 – у 2012 р.).

КПІ – знову перший серед українських ВНЗ за рейтингом Webometrics!

Третім став Донецький національний технічний університет – 1116 місце (981 – у 2012 р.), четвертим – Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна – 1138 місце (1469 – у 2012 р.), п'ятим – Національний університет «Львівська політехніка» – 1242 місце (1704 – у 2012 р.).

Усього ж у рейтингу представлено 21250 університетів світу (20745 – у липні 2012 р.), а місця в ньому визначають ступінь інтеграції ВНЗ у «світове павутинні». Дослідницька група Cybermetrics Lab, що проводить заміри рейтингів, результати своїх досліджень публікую двічі на рік – у січні та в липні.

За матеріалами сайту *Ranking Web of Universities* (<http://www.webometrics.info>)

Візит делегації Шенъянського аерокосмічного університету

32 січня по 3 лютого 2013 року в НТУУ «КПІ» перебувала делегація Шенъянського аерокосмічного університету (Китайська Народна Республіка).

Гостей ознайомили з кампусом університету, експозиціями Державного політехнічного музею України при НТУУ «КПІ», відділу авіації і космонавтики ім. І.І. Сікорського. Вони також зустрілися з ученими ФАКСу, лабораторії космічних досліджень ТЕФ, НДІ автоматизації та наукових дослідження та обговорили з фахівцями КПІ умови контрактів «Засоби та методи дослідження інфрачервоного випромінювання реактивних двигунів» та «Автоматизована система вимірювання щільності авіаційного палива».

Під час офіційної зустрічі з керівництвом університету були розглянуті перспективи науково-технічної співпраці між двома університетами. Директор інституту з міжнародного навчання Шенъянського аерокосмічного університету Чен Йонжин висловив пропозиції щодо обміну викладачами, студентами, участі в культурних заходах, підготовки кадрів (магістрів, кандидатів наук).

Чен Йонжин та С.І. Сидоренко

Проректор з міжнародних зв'язків С.І. Сидоренко відзначив, що ці пропозиції збігаються з планом заходів щодо розвитку співробітництва НТУУ «КПІ» з організаціями науково-освітньої сфери КНР. Реалізація цих заходів, які отримали узагальнюючу на-

зву «Програма 4-х принципів» (спільна науково-інноваційна діяльність, спільна навчальна діяльність, підготовка фахівців для КНР, посилення академічної мобільності і контактів у людському вимірі), а також розширення вивчення китайської мови в Україні (наприклад, з використанням можливостей Інституту Конфуція) та української мови в Центрах з підготовки громадян КНР до навчання за кордоном чи в університетах-партнерах, створить серйозну організаційно-економічну основу для суттєвого поглиблення українсько-китайського співробітництва на довготривалу перспективу.

Фінальною подією візиту стало підписання Угоди між Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут» та Шенъянським аерокосмічним університетом про створення на базі Шенъянського аерокосмічного університету Навчально-наукового центру НТУУ «КПІ» – «ШАУ». Центр має об'єднати ресурси та зусилля університетів для проведення спільної діяльності у сфері науки, освіти, комерціалізації технологій, обміну студентами та фахівцями.

Світлана Брагинець, ДМС

На засіданнях адміністративної та Вченої ради

24 січня 2013 року відбулося чергове засідання адміністративної ради університету під головуванням ректора М.З. Згуровського. На початку засідання перший проректор Ю.І. Якименка, доповідав про етапи вступної кампанії в 2013 році, строки їх реалізації, а також зауважив, що до 1 березня необхідно сформувати відбікові комісії від факультетів/інститутів та затвердити підповідний наказ. Він також поінформував про результати розподілу слухачів системи доуніверситетської підготовки НТУУ «КПІ» по факультетах (інститутах) за першим пріоритетом та відзначив найбільш активні підрозділи, серед яких ФІОТ, ПІСА, ФПМ.

З доповідю про заходи щодо енергозбереження в НТУУ «КПІ» виступила головний енергоменеджер університету О.М. Шевченко. Вона розповіла про результати роботи в цьому напрямі за 2012 рік, навела показники споживання енергоресурсів у гуртожитках і визначила основні заходи з енергозбереження на 2013 рік. Проректор з наукової роботи М.Ю. Ільченко зауважив, що питання це є надзвичайно важливим, оскільки вартість комунальних послуг що не рік зростає.

Далі члени адмініради заслушали доповідь першого проректора Ю.І. Якименка про стан готовності акредитаційних справ та заходи департаменту навчальної роботи щодо надання на заключному етапі підготовки до акредитації допомоги підрозділам у виконанні нормативних документів з акредитації.

Було наголошено на необхідності безумовного виконання графіка подачі підрозділами акредитаційних справ до Департаменту наукової діяльності та ліцензування МОНмолодіспорту України та персональний відповідальності завідувачів кафедр, деканів факультетів і директорів інститутів за своєчасні та якісну підготовку спеціальностей до акредитації.

Останнім питанням порядку денного був звіт першого проректора Ю.І. Якименка, відповідального за виконання інвестиційного договору з компанією "Столиця" щодо будівництва студентського гуртожитку по вул. Віборзькій. Адміністративна рада відзначила невиконання компанією "Столиця" умов договору в повному обсязі, внаслідок чого будівництво нового студентського гуртожитку припинено. Також викликає серйозне занепокоєння і потребує негайного виправлення ситуація з підтопленням фундаментів, суміжних з недобудовою гуртожитків №8 і №10.

Результатом обговорення останнього питання стало рішення адміністративної ради, згідно з яким відповідальному за виконання договору №6/05 пайової участі в будівництві від 29.12.2005 р. ТОВ "Столиця" першому проректору НТУУ «КПІ» Ю.І. Якименку додучено розробити та узгодити з ТОВ "Столиця" протокол розбіжностей обсягів виконаних робіт за угодою та термінами виконання, витребувати у ТОВ "Столиця" пакет необхідних документів щодо стану виконання договору, організувати комплекс заходів щодо безумовного виконання договору; проректору з адміністративно-господарської роботи П.В. Ковалеву доповідав про роботу університету щодо утримання і розвитку матеріально-технічної бази у 2012 році. Петро Володимирович у своїй доповіді говорив про створення належних соціальних умов та витрати на ремонтно-відновлювальні роботи та розвиток матеріально-технічної бази НТУУ «КПІ».

З другого питання проректор з адміністративно-господарської роботи П.В. Ковалев доповідав про роботу університету щодо утримання і розвитку матеріально-технічної бази у 2012 році. Петро Володимирович у своїй доповіді говорив про створення належних соціальних умов та витрати на ремонтно-відновлювальні роботи та розвиток матеріально-технічної бази НТУУ «КПІ».

Звіти обох проректорів були схвалені.

Третім питанням було висунута структура управління університетом. Перший проректор Ю.І. Якименко поінформував, що очолювана ним робоча група запропонувала ввести до штатного розкладу нову посаду – проректор з науково-педагогічної роботи. На розгляд Вченої ради була внесена кандидатура – Олексій Миколаївич Новиков – доктор технічних наук, професор, директор Фізико-технічного інституту НТУУ «КПІ», завідувач кафедри інформаційної безпеки, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений діяч науки і техніки України. Члени Вченої ради одноголосно підтримали кандидатуру О.М. Новикова.

Після цього були розглянуті конкурсні питання і поточні sprawi. Зокрема, був ухвалений порядок висунення делегатів з числа осіб, що вчаться у університеті, до вищого колегіального органу громадського самоврядування університету та до органу громадського самоврядування факультету/інституту.

А.А. Мельниченко, вчений секретар НТУУ «КПІ»

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Проректор
2 С.І. Сидоренко
про міжнародну діяльність НТУУ «КПІ»

3 Викладач-дослідник А.Я. Карвацький

Проректор П.В. Ковалев про адміністративно-господарську роботу в 2012 р.

В. Фельдман – художник, архітектор, викладач КПІ

Увага, конкурс!

Продовження.
Початок на 1-й стор.

КИЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА: відносини зі світом

- Що зроблено за цими напрямами осьманін часом?

— По-перше, хочу відзначити, що розбудова міжнародної діяльності відбувається на фоні зростаючої загальній активності. Можна сказати, що загальна активність порівняно з 2011 р. зросла в 1,5 разу. Кількість фахівців у складі прийнятих офіційних іноземних делегацій досягла майже 1000 осіб.

- Звідки переважно до нас їдуть іноземні гості?

— Як основні "географічні напрями" співробітництва було визначено контакти з 10-ма розвинутими країнами: на Американському континенті — із США, Канадою, Бразилією і Аргентиною; в Європі — з Польщею, Росією, Німеччиною, Францією; в Азії — з Японією та Китаем.

Проведено зустрічі з послами цих країн, урядовими делегаціями, ректорами університетів-партнерів, делегаціями професійної сфери і бізнесу тощо.

- І які результати цих зустрічей?

— Усього на рівні університету з представниками цих країн було проведено понад сотню зустрічей, переговорів, інших заходів. З Бразилією засновано Форум українсько-бразильських університетів як складову Міжурядової українсько-бразильської торговельно-економічної комісії. На основі досвіду співпраці з Польщею нами та Львівським університетом засновано "Академічний форум українсько-європейського співробітництва".

На рівні представників уряду КНР підтримується нова ініціатива КПІ щодо розвитку співробітництва з КНР — "Програма 4-х принципів" (спільна науково-інноваційна і навчальна діяльність, підготовка кадрів для КНР, відкриття Інституту Конфуція і викладання китайської мови в КПІ, цільова підготовка інженерів, здатних у майбутньому працювати на спільніх українсько-китайських підприємствах). На реалізацію "Програми 4-х принципів" створено: опорний пункт Наукового парку КПІ в провінції Ляонін; українсько-китайський центр КПІ в структурі Шенянського авіакосмічного університету; з компанією аерокосмічних технологій КНР — національно-науковий центр на ПБФ.

З японською компанією "Tokyo Boeki" створено наочну лабораторію експрес-мікроскопії. З компанією РІГАКУ — Університетський центр рентгеноструктурного аналізу в структурі майнового комплексу ІФФ. Традиційними стали ярмарки японських університетів "Навчання в Японії"

S.I. Сидоренко

та контакти з JSPS — Японською агенцією сприяння науковим обмінам, які відкривають нові канали мобільності з Японією для студентів і молодих науковців КПІ.

Відзначаючи внесок КПІ у розвиток українсько-японської співпраці через діяльність Українсько-Японського центру, а також особистий внесок Імператор Японії нагородив ректора НТУУ "КПІ" орденом "Вранішнього Сонця, Золота і Срібна Зірка".

- Які можливості, зокрема, для студентів, надають міжнародні проекти КПІ?

— Відзначаю, що залучення студентів до міжнародної діяльності сприяє не тільки їх зростанню як фахівців, але і формуванню сучасних світоглядних засад, урізноманітнє культурне, спортивне, взагалі — робить більш цікавим студентське життя. З іншого боку, залучення молоді на рівні кафедр посилює міжнародне співробітництво, активність на міжнародних ринках освітніх послуг. За показниками міжнародної діяльності кращими в університеті є ЗФ, ХТФ, ФПМ, ІФФ. За ними йдуть ПБФ, ФАКС, ММІФ, ФБТ, ФЕЛ, ІПСА, ТЕФ, ММІ.

За показником **індекс активності на міжнародних ринках освітніх послуг**, що враховує обчислення питомих показників міжнародної діяльності факультетів (інститутів), які, зокрема, включають індекс академічної мобільності, міжнародних публікацій, ефективності міжнародної діяльності, активності міжнародного співробітництва, активності на міжнародних ринках освітніх послуг. За показниками міжнародної діяльності кращими в університеті є ЗФ, ХТФ, ФПМ, ІФФ. За ними йдуть ПБФ, ФАКС, ММІФ, ФБТ, ФЕЛ, ІПСА, ТЕФ, ММІ.

Важливо для нас є перемога двох проектів у конкурсі ЕРАЗМУС МУНДУС — програмі европейської мобільності для студентів, тепер загальна кількість виконуваних проектів ЕРАЗМУС МУНДУС досягла чотирьох. За ними близько 200 представників України зможуть навчатися і стажуватися в університетах європейських країн. Запрацювала Урядова програма мобільності "100+100+100" — навчання та стажування у провідних університетах світу, за якою КПІ одержав у 2012 р. 1,7 млн грн.

- З кожним роком у КПІ зростає кількість освітніх і наукових проектів, які виконуються за міжнародними грантами.

— Так, уперше в КПІ одночасно виконуються 6 проектів TEMPUS (задіяні ФІОТ, ФЕА, ІПСА, ІЕЕ, ДНР) та три проекти за освітньою програмою уряду Норвегії ЄВРАЗІЯ (з них два проекти ХТФ: "Стале виробництво" і "Водна гармонія" старували в 2012 р.).

Як важливий результат співпраці з департаментом науки та інновації відзначаю три проекти 7-ї РП, що сьогодні реалізуються на ММІФ, ІЕЕ, ІПСА, ДМС. Високу відповідальність перед державою накладає на нас проект ЮНІДО зі створення на базі КПІ Центру більш чистого виробництва в Україні.

Уперше проведений в КПІ Фестиваль інноваційних проектів "Sikorsky Challenge" знайшов широку підтримку з боку Європейської Комісії, бізнес-структур України та Силіконової долини (США), а

переможці отримали фінансові гранти для заснування стартапів і реальний шанс вийти на ринок.

Спільно з департаментом адміністративно-господарської роботи за підтримки Посольства Польщі в Україні формується енергозберігаючий проект.

- Розкажіть, будь ласка, про внесок факультетів у міжнародну діяльність КПІ.

— Методика визначення інтегрального рейтингу міжнародної діяльності університету передбачає обчислення питомих показників міжнародної діяльності факультетів (інститутів), які, зокрема, включають індекс академічної мобільності, міжнародних публікацій, ефективності міжнародної діяльності, активності міжнародного співробітництва, активності на міжнародних ринках освітніх послуг. За показниками міжнародної діяльності кращими в університеті є ЗФ, ХТФ, ФПМ, ІФФ. За ними йдуть ПБФ, ФАКС, ММІФ, ФБТ, ФЕЛ, ІПСА, ТЕФ, ММІ.

За показником **індекс активності на міжнародних ринках освітніх послуг**, що враховує кількість іноземців, які навчаються, одночаснім лідером другого рівня поспіль є **ФАКС**. Близько 13% відсотків студентів тут — іноземні громадяни. Це показник на рівні провідних університетів світу.

За **індексом міжнародних публікацій**, який враховує кількість монографій та наукових статей, виданих за кордоном, лідерство за **ММІФ**. За цим показником факультет перевищує середній показник по університету в 2 рази (48 викладачів, науковців підрозділу опублікували за кордоном 44 наукові праці).

За **індексом академічної мобільності** усіх випередив **ФЛ**. Студенти, аспіранти, викладачі факультету минулого року понад 90 разів виїжджають на стажування та

для участі в міжнародних конференціях до університетів Німеччини, Австрії, Нідерландів, Польщі, Великої Британії, США, Франції, Росії. ФЛ також брав активну участь у різноманітних заходах університету в цілому. Стало доброю традицією формувати зі студентів цього факультету сервісні студентські загони для забезпечення лінгвістичного супроводу міжнародних заходів.

За **індексом активності міжнародного співробітництва**, що враховує міжнародні угоди, заходи, спільні структури, лідерами стали **ІТС** і **ЗФ**. ІТС можна вважати лідером щодо представництва КПІ в міжнародних організаціях: 12 співробітників факультету входили до організаційних комітетів різноманітних поважних міжнародних конференцій, 13 є членами міжнародної асоціації інженерів електротехніки та електроніки (IEEE).

ЗФ протягом року провів 17 міжнародних заходів. Цікавим досвідом є проведення інтернет-семінарів. Так, 28 травня та 1 жовтня 2012 р. відбулись семінари ЗФ з Мексиканською корпорацією з дослідження матеріалів, а 10 грудня — з Федеральним університетом м. Умберландрія (Бразилія).

За **індексом ефективності міжнародної діяльності**, який враховує кошти від міжнародної діяльності, вперед вийшли **ЗФ** та **ФАКС**. ФАКС є лідером з підготовки іноземних студентів і, відповідно, має вагомі надходження від цієї діяльності до свого бюджету. ЗФ також здійснює підготовку іноземних фахівців, зокрема через програму Міжнародного інституту зв'язання. Співробітники факультету активно розвивають науково-технічне співробітництво з партнерами з КНР, Угорщини, Мексики, Франції, Білорусі.

- Можна докладніше зупинитися на діяльності факультетів-лідерів?

— За рахунок чотирьох лідерів — ЗФ, ІТС, ХТФ, ФПМ, ІФФ посіли перші п'ять місць? Які у них є яскраві здобутки? ЗФ — лідер 2012 р. — має чотири індекси, що значно перевищують середні по КПІ. Схожа ситуація і в ІТС — лідер за індексом активності міжнародного співробітництва, і за іншими напрямами має високі показники. ХТФ виконує два проекти за програмою ЄВРАЗІЯ. Троє з шести найбільш цитованих учених КПІ працюють на ХТФ.

ФПМ має високі індекси міжнародних публікацій та активності на міжнародних ринках освітніх послуг: 5% студентів факультету — іноземні громадяни. Факультет разом з ФЛ виконує проект ЄВРОІСТ за програмою ЕРАЗМУС МУНДУС. ІФФ має чотири індекси, що перевищують середні значення по КПІ. Студенти і викладачі факультету здійснили у 2012 р. 34 виїзди за кордон з метою стажування, участі в конференціях, наукової роботи.

У 2012 р. намітились дві позитивні тенденції: порівняно з 2011 р. розрив між першою і останньою п'ятірками скоротився; а всі інтегральні показники, що характеризують міжнародну діяльність підрозділів, зросли.

- Важливим показником будь-якої діяльності є фінансова складова.

— Незважаючи на деякі зменшення коштів від міжнародної освітньої діяльності, але завдяки тому, що збільшилося надходження коштів від зовнішньоекономічної діяльності в науково-технічній сфері і збільшився обсяг коштів від ввезеного обладнання для навчального процесу і наукових досліджень, вдалося призупинити негативну тенденцію останніх років, і надходження коштів від

зовнішньоекономічної діяльності за всіма складовими збільшилося.

- Сергію Івановичу, як виглядає Київський політехнічний у міжнародних і національних рейтингах?

У 2012 р. НТУУ "КПІ" підтвердив лідерські позиції в рейтингах ЮНЕСКО, КОМПАС, Webometrics. Особливо хотілося б відзначити перше місце в "Компас"-рейтингу, бо це оцінка роботодавців! Відомо також, що другий рік поспіль у конкурсній із майже 4000 університетів світу КПІ увійшов (разом з Київським і Донецьким університетами) до світового рейтингу Quacquarelli Simonds, тобто до 700 кращих із близько 20 тисяч університетів світу.

У частині репутації серед роботодавців КПІ має позитивну динаміку і в рейтингу QS, яка минуло-го року посилилася вп'ятеро! А от вимоги найавторитетніших світових рейтингів нами ще не так добре опановані.

Давайте розглянемо позиції КПІ в більш жорсткому, ніж QS, рейтингу THOMSON REUTERS, який формує ТОР-400 університетів світу. В оцінках цього рейтингу по 30% припадає на якість освіти, на оцінку дослідницької діяльності і на цитуваність. Відсотки розраховуються по відношенню до кращого показника серед усіх університетів, що моніторяться.

Зазначу, що окрім наші результатами непогано вписуються в кількісні критерії рейтингу. КПІ має такі високі показники: відношення кількості науково-педагогічних працівників до кількості студентів (у нас цей показник на рівні 61%) та міжнародне співробітництво (на рівні 64-100% за напрямами фізичних наук, інженерії та технології, науки про життя). Цитування за напрямком life science — на рівні 62%.

Таблиця 2. Партери КПІ в рейтингу QS

Місце	ВНЗ	Оцінка експертів (40%)	Оцінка роботодавців (10%)	Викладачі/студенти (20%)	Цитування (20%)	Іноземні студенти (5%)	Іноземні викладачі (5%)	Загальна оцінка

У 2012 р. професор кафедри хімічного, полімерного та силікатного машинобудування д.т.н. Антон Янович Карвацький став переможцем університетського конкурсу "Викладач-дослідник".

Майже вся трудова діяльність Антона Яновича пов'язана з НТУУ "КПІ". У 1975 р. Антон Карвацький став студентом первого курсу теплоенергетичного факультету КПІ, який закінчив у 1981 р. за фахом "Промислове теплоенергетика". Талановитого студента ще за часів навчання помітили науковці кафедри теоретичної та промислової теплотехніки, і Антон Янович залишився працювати на рідній кафедрі, в науковій групі під керівництвом доцента, к.т.н. І.Е. Венеракі. У 1988 р. Антон Янович захистив кандидатську дисертацію, в 1997 р. отримав вчене звання старшого наукового співробітника, в 2010 р. захистив докторську дисертацію за спеціальністю "Машини та апарати хімічних виробництв". Має 190 наукових праць, з яких 6 монографій та 5 патентів. Член спеціалізованої вченої ради Д 26.002.05.

Основними напрямами науково-дослідної роботи А.Я. Карвацького є розробка методик числового розв'язання задач математичної фізики, числове моделювання та експериментальне дослідження складного теплообміну, теплоелектричного та напружено-деформованого стану алюмінієвих електролізерів, печей графітування та кристалізаторів. Майже 25 років праці (з

1985 по 2010 р.) присвячено дослідженням тепло- і струменевого стану роботи алюмінієвих електролізерів. Роботи виконувалися на алюмінієвих заводах Росії – Братському, Красноярському і Кандалакшському, та на Запорізькому алюмінієвому комбінаті (Україна). З 2002 р. і дотепер Антон Янович – провідний науковий співробітник НДЦ "Ресурсозберігаючі технології", з моменту заснування якого в 2000 р. є заступником директора з наукової роботи. У цей час А.Я. Карвацький продовжує науково-дослідну роботу з вивчення складного теплообміну та енергозбереження в рамках галузевої програми Міністерства освіти і науки України та науково-дослідної роботи з електродним заводом (ПАТ "Укрграфіт"). Під керівництвом Антона Яновича навчаються аспіранти кафедри ХПСМ, багато уваги він приділяє роботі з магістрами та спеціалістами.

У 2001–2003 та 2007 рр. разом з провідними вченими Росії, Ізраїлю й Іспанії він брав участь у європейських проектах INTAS, у міжнародних семінарах з питань реалізації проекту ООН з промислового розвитку (UNIDO), двічі отримував сертифікат національного експерта з більш чистих технологій.

А.Я. Карвацький

Викладацькою діяльністю Антон Янович почав займатися у 1990-х рр. – працював за сумісництвом асистентом і доцентом на кафедрах автоматизації проектування енергетичних систем і процесів і теплотехніки та енергозбереження НТУУ "КПІ". Викладав курси "Числові методи в інженерних розрахунках", "Енерготехнологія хімічних виробництв", "Теоретичні основи теплотехніки" та "Тепломасобімін" в ІЕЕ і на факультетах: ТЕФ, ІХФ, ММФ, ХТФ. З 2009 р. відновив викладацьку діяльність на посаді доцента, а з 2011 р. – професора за сумісництвом на кафедрі хімічного, полімерного та силікатного машинобудування ІХФ НТУУ "КПІ". З вересня 2012 р. повністю перейшов на викладацьку діяльність – обіймає посаду професора кафедри ХПСМ.

Співробітники кафедри хімічного, полімерного та силікатного машинобудування та НДЦ "Ресурсозберігаючі технології" широ вітають А.Я. Карвацького з присудженням йому почесного звання "Викладач-дослідник – 2012", бажають націнення та нових творчих досягнень.

Т.Б.Шилович, доцент кафедри ХПСМ

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПАРТАМЕНТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКОЇ РОБОТИ У 2012 РОЦІ

В основу діяльності департаменту адміністративно-господарської роботи у 2012 році були покладені затверджені ректором НТУУ "КПІ" план-задачі з ремонти робіт, затверджені Вченою радою перспективний план розвитку матеріально-технічної бази університету, поточні рішення Вченої і адміністративної рад.

Основними завданнями у минулому році було утримання матеріально-технічної бази в належному експлуатаційному стані і подальший її розвиток з метою створення нормальних умов для навчальної та наукової діяльності, забезпечення належних соціальних умов для студентів і співробітників університету. Спільними зусиллями ректорату, господарських служб і всього колективу університету ці завдання виконувалися.

Хочу коротко охарактеризувати основні напрями господарської діяльності з утримання і розвитку матеріально-технічної бази в минулому році та зупинитися на завданнях, що стоять перед департаментом у 2013 р.

Утримання та розвиток матеріально-технічної бази. Загальна площа матеріально-технічної бази університету за минулій рік практично не змінилася і складає близько 550 тис. м², у тому числі навчальних корпусів і об'єктів господарської діяльності – 408 тис. м² і 142 тис. м² студентських гуртожитків. Крім того, у нас на балансі є шість житлових будинків, чотири бази відпочинку для студентів і співробітників університету, паркова зона, сотні кілометрів зовнішніх інженерних мереж, елементи благоустрою та інші об'єкти. Загальна територія, відведена університету в постійне користування, складає 118 гектарів, у тому числі бази відпочинку – 35 гектарів.

У 2012 році введено в експлуатацію прибудову до навчального корпусу №35 загальною площею 1932,2 м². Виконано часткову реконструкцію фундаментів та підсилення стін у лівій частині корпусу № 12. Виконано роботи з благоустрою прилеглої території біля корпусу № 1 (енергокрило), 4, 5, 6, 7, 18, 32 – проведено частковий ремонт існуючих доріжок і доріг.

Загальний обсяг коштів, використаних у 2012 році на ремонтно-відновлювальні роботи на об'єктах університету, за всіма способами виконання (господарським, підрядним і власними силами підрозділів) склав суму 16,78 млн грн (у 2011 – 25,31 млн грн).

Структура витрат на ремонтні роботи така: загальнобудівельні роботи – 12,05 млн грн; санітарно-технічні роботи – 1,98 млн грн; електромонтажні роботи – 1,2 млн грн; зовнішні інженерні мережі – 0,01 млн грн; благоустрій території – 1,24 млн грн; покрівельні роботи – 0,3 млн грн.

Між окремими виробничими підрозділами, які брали участь у виконанні ремонтних робіт, вони розподіляються таким чином: Виробничо-експлуатаційний комбінат – 5,6 млн грн (у 2011 році – 4,83 млн грн);

сторонні підрядні організації – 8,11 млн грн (у 2011 році – 17,12 млн грн); студентське містечко власними силами і студентськими будівельними загонами з ремонту гуртожитків – 1,86 млн грн (у 2011 році – 1,76 млн грн); власними силами підрозділів – 1,21 млн грн (у 2011 році – 1,6 млн грн).

Обсяг ремонтних робіт у навчальних корпусах університету склав 9,2 млн грн, з них витрати централізованого фонду 6,25 млн грн, а витрати підрозділів 2,95 млн грн.

П.В. Ковалев

Найбільший обсяг робіт за власні кошти виконали: ВІТІ – 1,69 млн грн; ФІОТ – 410 тис. грн; ФЛ – 354 тис. грн; ЦФВС – 225 тис. грн; ТЕФ – 208 тис. грн.

Утримання матеріальної бази студентського містечка. У студмістечку НТУУ «КПІ» компактно розташовано 20 студентських гуртожитків, студентська поліклініка, санаторій-профілакторій. У студмістечку проживають близько 14 тис. студентів, що за чисельністю відповідає місту районного значення. Це обумовлює складність і відповідальність завдань з підтриманням господарства студмістечка, його інженерних мереж і систем, місць загальногородового користування, приміщень тощо в належному стані. Як і в минулі роки, проблемам студмістечка приділяють велику увагу як керівники інститутів та факультетів, студентських організацій, так і ректорат, а загальний контроль здійснював ректор. Для вирішення складних питань завжди надавалася необхідна допомога, що у свою чергу дозволило уникнути багатьох непорозумінь, які мають місце у великих колективах молодих людей.

Грошові надходження студентського містечко має за рахунок оплати студентами проживання в гуртожитках. У цьому році вони склали 30118 тис. грн. Залишок коштів на 01.01.12 р. склав 3469 тис. грн. Також у 2012 році студмістечко отримало з централізованого фонду 442 тис. грн, у т.ч. 430 тис. грн на виплату заробітної плати студентам, що працювали в студентських будівельних загонах, таож частину ремонтно-відновлювальних робіт і матеріалів було профінансовано за рахунок факультетів, а саме – 111 тис. грн.

Основну складову загальних витрат становлять: ремонтно-відновлюю-

вальні роботи – 5868 тис. грн, з яких 1881 тис. грн освоєно ремонтно-будівельною дільницею служби експлуатації студмістечка, 1665 тис. грн – виробничо-експлуатаційним комбінатом НТУУ «КПІ», 631 тис. грн – студентськими будівельними загонами і 1691 тис. грн – підрядними організаціями; придбання м'якого та твердого інвентарю – 1472 тис. грн; загальногосподарчі та інші витрати – 13739 тис. грн. Друга частина витрат становить: позабюджетний фонд заробітної плати і нарахування – 4687 тис. грн; придбання основних засобів – 198 тис. грн; сантехнічне, електротехнічне і газове обладнання – 796 тис. грн. Із загальної суми витрат ремонтні роботи складають 21%, але враховуючи непростий стан матеріальної бази студмістечка, цього недостатньо.

У рамках програми проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу «Євро-2012» капітально відремонтовано гуртожиток №18, в ньому замінено два пасажирські ліфти.

У зв'язку з перенаселенням гуртожитків значно збільшено навантаження на сантехнічні і електротехнічні мережі гуртожитків, у досить складному стані знаходиться ліфтове господарство. Водночас університет зобов'язався перед Держгірпромнаглядом перевести всі гуртожитки студмістечка на електричні плити. Все це обумовлює необхідність значного збільшення фінансування ремонтних робіт.

Адміністрація студмістечка приділяє значну увагу дбайливому ставленню студентів і співробітників студмістечка до матеріальної бази, а також більш ефективному використанню матеріальних та трудових ресурсів.

Проводиться модернізація та оновлення локальної комп'ютерної мережі студмістечка. Розроблено та запущено в тестовому режимі систему оплати проживання в гуртожитках через мережу Інтернет. Працює офіційний сайт студентського містечка НТУУ «КПІ», що є джерелом актуальній і корисної інформації для студентства, а також виступає засобом інтерактивного спілкування студентів з дирекцією студмістечка.

Витрати на комуналні послуги. Питання ефективного використання енергетичних ресурсів сьогодні є актуальним у всіх сферах економіки України. Зростає частка витрат на покриття комуналних витрат у бюджеті університету, що зменшує можливості розвитку матеріально-технічної бази. У зв'язку з цим першочерговими є заходи, спрямовані на підвищення ефективності та посилення контролю за енерговикористанням, проведення навчання співробітників та студентів з питань ощадливого енерговикористання.

Коротко зупинююся на питаннях, пов'язаних з витратами та економією енергоносіїв і холодної води в 2012 р. За рік університетом: тепло-вої енергії – 65,77 тис. Гкал на суму 34,15 млн грн (у 2011 році 70,84 тис.

Гкал на суму 30,9 млн грн); електричної енергії – 20,025 млн кВт·год на суму 14,23 млн грн (у 2011 році 21,29 млн кВт·год на суму 13,71 млн грн); води холодної – 1,4 млн м³ на суму 5,07 млн грн (у 2011 році 1,42 млн м³ на суму 4,78 млн грн); газу природного – 223,8 тис. м³ на суму 445,7 тис. грн (у 2011 році 198,8 тис. м³ на суму 298,5 тис. грн).

Загальна вартість спожитих у 2012 році електроенергії, тепла, води та природного газу становить 53,905 млн грн, що на 7,8% більше, ніж у 2011 році. Слід зазначити, що порівняно з 2011 роком відбулося скорочення обсягів споживання теплової (на 7,2%) та електричної (на 5,9%) енергії, холодної води (на 1,4%), а споживання природного газу зросло лише на 12%.

Витрати на оплату спожитої теплової енергії в 2012 році склали 63,35% від загальних витрат на комуналні послуги, у 2011 році їх питома частка складала 62,2%. Економія теплової енергії в університеті складає 5169 Гкал (без урахування житлових будівель). Економія тепла в навчальних корпусах становить 2561,0 Гкал. Водночас допустили перевитрату теплової енергії у 2012 р. корпус №29 (17 Гкал) і корпус №35 (86 Гкал, що пов'язано з прибудовою до корпусу, яку введено в експлуатацію у березні 2012 року).

Витрати на оплату спожитої електричної енергії в 2012 році склали 26,4% від загальних витрат на комуналні послуги. Усі бази відпочинку – «Маяк», «Політехнік», «Сосновий», «Глобус» – були вчасно підготовлені до оздоровчого сезону. В них за літній період оздоровилися 1872 особи – 692 співробітники і 1180 студентів та аспірантів. Проте бази від

Викладач КПІ – автор найвідомішого пам'ятника Севастополя

Цього року Севастополь відзначатиме 330-річчя з дня свого офіційного заснування. Його минуле відзначене багатою геройними і трагічними подіями, пам'ять про які його жителі зберігають вічно. Ця пам'ять втілена ї у символах міста, головним з яких є, безумовно, пам'ятник затопленим кораблям у Південній бухті. Він став своєрідною емблемою Севастополя. Недарма ж його зображення присутнє навіть на сучасному гербі та прапорі міста. Будь-який севастополець скаже, що той, хто не бачив цього пам'ятника, не був у Севастополі.

Скея з коленою, на верхіці якої розправив могутні крила орел, стала настільки звичною, що здається, вона сама виросла з морських хвиль за кілька метрів від набережної Приморського бульвару. Утім, у монумента кораблям, які були принесені в жертву, щоби заслонити Севастополь від атак ворожої ескадри під час Кримської війни 1853–1856 pp., з автором. Одним з них був архітектор і відомий художник-аквареліст Валентин Августович Фельдман, який більше десяти років викладав у Київському політехнічному інституті.

Він народився 4 березня 1864 року неподалік Санкт-Петербурга в сім'ї по-вітого агронома. З дитинства любив малювати, тож у 1882 році вступив до Академії мистецтв – на архітектурне відділення. Акварельного живопису, технікою якого має водоліт архітектор, наставляв у Ніла Гоголінського і Людвіга (Луїджі) Премазії. Навчався успішно: за проекти і малюнки отримав заохочувальну, дві срібні й одну золоту медалі. Після закінчення академії 1888 року зі званням класного художника I-го ступеня дехідій час працював помічником у відомого архітектора професора Олександра Померанцева. Це була саме та робота, де вчорашній студент міг набути безцінних знань та досвіду: Померанцев тоді здобув перемогу у відкритому конкурсі Московської міської думи і працював над масштабним проектом Верхніх торгових рядів на Червоній площі, більше відомих поколінням жителів колишнього СРСР під назвою ГУМ (Головний універсальний магазин). Проте не залишив Валентин Фельдман у ті роки і живопису, навіть 1890 року став членом Товариства російських акварелістів.

У 1891 році він переїхав до Севастополя. Вже перша самостійна робота молодого архітектора принесла йому визнання севастопольців. Це був проект Покровського собору на Великій Морській вулиці. Проект було затверджено 1895 року, але через фінансові складнощі величезний шестипрестольний шатровий храм будувався аж до 1905 року. Проте після завершення став прикрасою і головним православним храмом Севастополя.

Попри велике завантаження роботою над все новими архітектурними об'єктами, Валентин Фельдман займався і громадською діяльністю: саме він сприяв появленню діяльності початкової школи малювання Акіма Карнєєва (Корнєєва) – першого художнього навчального закладу в Севастополі. А ще він був чудовим фотографом: йому належить авторство багатьох світлин, за якими ми можемо скласти уявлення про те, як будувалася і виглядала садиба Максимова на початку ХХ століття.

У 1905 році Валентин Фельдман залишив Крим і переїхав до Харкова, де отримав посаду викладача у Харківському технічному інституті. Водночас разом з архітекторами Яковом Гевірцем і Михайлом Піскуновим узяв участь у будівництві Харківської хоральної синагоги. А 1910 року знов змінив місце проживання і вже остаточно осів у Києві.

Однак повністю присвятити себе живопису, як він планував спочатку, не вдався, відтак він починає викладати рисунок – спочатку у будівельно-технічному училищі та на курсах товариства поширення технічних знань, а з 1912 (за іншими даними, з 1910 року) – в Київському політехнічному інституті.

Рисунок і акварель тоді були обов'язковими предметами програми підготовки

У 1893 році за проектом Валентина Фельдмана в Свято-Георгієвському Балаклавському монастирі, там, де містився колись старовинний пічерний храм, була збудована церква Різдва Христового. Він також зробив проект одноярусного різблленого іконостасу цього храму. А в 1894 році в Топловському монастирі розпочалося спорудження спроектованого Фельдманом Свято-Троїцького собору (щоправда, його так і не добудували остаточно, а 1929 року він був взагалі зруйнований). У 1900 році він розробив проект і взяв участь у будівництві палацу головного командира Чорноморського флоту і портів (після революції в ньому містилася філія Будинку Червоної Армії і Флоту; під час Великої Вітчизняної війни його було зруйновано).

Окрім того, Фельдман був автором кількох приватних будинків в садибі у Криму. Найвідомішою з таких садиб, безумовно, стала Максимова дача в Севастополі – цілий комплекс споруд з парком, ставками, гротами, фонтанами, капличкою і навіть невеличким виноробним заводом. Цей архітектурний ансамбль Валентин Августович створив на замовлення заможного купця й видового мецената, згодом – міського голови Севастополя Олексія Максимова. Проте вершиною архітектурної творчості Фельдмана стали, все ж таки, споруди на увічнення пам'яті героїв Кримської війни 1854–1855 pp. – будинок Панорами "Оборона Севастополя" і пам'ятник затопленим кораблям. Звісно, над проектами обох споруд Валентин Фельдман працював не сам: технічні питання вирішував військовий інженер Оскар-Фрідріх Енберг, орла з лавровим вінцем у дзьобі на колоні па-

Пам'ятник затопленим кораблям, 1905 р.

цивільних інженерів (інженерний відділ (факультет), на якому до речі, була навіть архітектурна спеціалізація) і інженерів-механіків. Зауважимо, що кількість годин на практичні заняття з цих предметів передбачалася досить значно – від 2 до 4 годин на тиждень на першому і другому роках навчання, для майбутніх архітекторів – і далі. Втім, у КПІ Фельдман деякий час читав це ж курс архітектурного проектування. На початку 20-х років він став керівником створеного на факультеті класу малювання і акварелі. Незважаючи на важкі роки, навчання там, судячи з того, як був цей клас обладнаний, було поставлено серйозно. Як писав сам Фельдман, "... Комунівідділ подарував мармурову фігуру Венери; Медичний інститут зробив подарунок – велику анатомічну фігуру, частину бронзових фігур придбану на власні кошти навчительського персоналу і студентства, решту складніших гігісів для фахового малювання взято із загальних класів малювання. Програма акварелі складається із вправ знатури, теорії колориту й обробки фарбами чергових архітектурних проектів". Цей опис, до речі, дає ще й уявлення про те, в який спосіб комплектувалася інститутська навчальна база в перші пореформені роки.

З 1922 року Валентин Фельдман викладав ще й в Архітектурному інституті, а після його об'єднання в 1924 р. з Інститутом пластичних мистецтв і утворення на його базі Київського художнього інституту, передішов туди на постійну роботу. Читаючи теорію тіні і перспективи. Зауважимо, що його колегами по викладанню на факультеті були в ті роки такі видатні художники як Володимир Татлін, Фотій Красицький, Олександр Вербицький, Василь Кричевський, Павло Альошин, Валеріан Риков та інші.

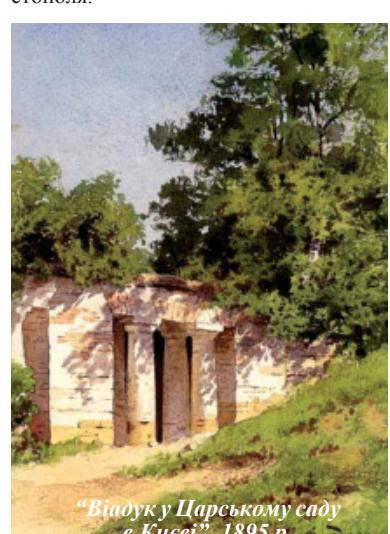
Доволі часто зміни в житті й складні роки історичних катаклізмів не могли змузити Валентина Фельдмана забути про улюблений живопис. Він писав вищукані акварелі і багато виставлявся, брав участь у роботі художніх об'єднань (Товариства художників ім. А.І. Куїнджа, Товариства художників-кіні, у 1916 році став одним з засновників Київського товариства художників), і працював над теоретичними питаннями мистецтва. Його перу належать популярні свого часу серед художників і архітекторів книги "Світ и чистота краси в живописі", "Теорія теней и освіщення на ортогональних проекціях", "Заметки по вопросам акварельной живописи" та інші.

Помер Валентин Іванович 26 липня 1928 року. Після цього залишилося більше 800 акварелей і малюнків. Нині його твори зберігаються в художніх музеях Києва, Харкова, Санкт-Петербурга, Одеси, Севастополя, Пензі, Краснодара, багато їх розсіяно по приватних колекціях. Іноді вони з'являються на мистецьких аукціонах. У 1940 і 1965 роках у Києві пройшли меморіальні виставки його робіт.

Дмитро Стефанович

"Крим", 1926 р.

"Вадуку Царському саду в Києві", 1895 р.

• КОНКУРС • КОНКУРС •

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут»
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантної посади (доктор наук, професор) – директора інституту енергозбереження та енергоменеджменту.
на заміщення посад завідувачів кафедр (доктор наук, професор),
тимчасово зайнятих до проведення конкурсу:

- кафедри оптических і оптико-електронних приладів приладобудівного факультету;
- кафедри промислового маркетингу факультету менеджменту та маркетингу.

на заміщення посад професорів кафедр (доктор наук, професор),
тимчасово зайнятих до проведення конкурсу:

- кафедри екології та технології рослинних полімерів інженерно-хімічного факультету;
- кафедри хімічного, полімерного та силікатного машинобудування інженерно-хімічного факультету;
- кафедри технології електрохімічних виробництв хіміко-технологічного факультету.

на заміщення посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент),
старших викладачів (кандидат наук), викладачів, асистента, тимчасово зайнятих до проведення конкурсу по інститутах, факультетах, кафедрах:
Механіко-машинобудівний інститут

Кафедра лазерної техніки та фізико-технічних технологій

доцентів – 1

Інститут енергозбереження та енергоменеджменту

Кафедра теплотехніки та енергозбереження

доцентів – 1

Видавничо-поліграфічний інститут

Кафедра репрографії

ст. викладачів – 2

Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра обчислювальної техніки

асистентів – 1

Кафедра технічної кібернетики

ст. викладачів – 1

Факультет електроніки

Кафедра фізичної та біомедичної електроніки

доцентів – 1

Радіотехнічний факультет

Кафедра радіоконструювання та виробництва радіоапаратури

ст. викладачів – 1

Факультет електроенерготехніки та автоматики

Кафедра автоматизації електромеханічних систем та електроприводу

доцентів – 1

Кафедра теоретичної електротехніки

доцентів – 2

Кафедра автоматизації енергосистем

доцентів – 1

Зварювальний факультет

Кафедра зварювального виробництва

доцентів – 1

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра міжнародної економіки

доцентів – 1

Факультет соціології і права

Кафедра історії

викладачів – 1

Кафедра політології, соціології та соціальної роботи

доцентів – 1; викладачів – 1.

Інженерно-хімічний факультет

Кафедра автоматизації хімічних виробництв

доцентів – 1.

Термін подання документ